

KODEKS ETYKI PRACOWNIKA NAUKOWEGO FEDERACJI NAUKOWEJ UNIWERSYTET VIZJA W KSZTAŁTOWANIU MŁODEJ KADRY NAUKOWEJ

Używane w dokumencie pojęcie „Doktorant” i „Promotor” dotyczy odpowiednio „Doktorantek” i „Promotorek” albo „Opiekunów naukowych i „Opiekunek naukowych”.

PREAMBUŁA

1. Kodeks etyki pracownika naukowego opiera się na podstawowych zasadach etyki, ukształtowanych w naszym kręgu kulturowym i uznanych za naturalne i powszechnie obowiązujące.
2. Za podstawowe zasady etyki uznaje się tu poszanowanie godności człowieka oraz życia we wszystkich jego przejawach, prawdomówność, uczciwość, rzetelność, obowiązek przestrzegania przyjętych zobowiązań oraz uznanie prawa do wolności przekonań i prawa własności.
3. Wartości etyczne, standardy rzetelności naukowej oraz dobre praktyki w nauce uwydatniają etyczną i społeczną odpowiedzialność naukowców. Naukowcy muszą być świadomi swej szczególnej odpowiedzialności względem społeczeństwa, ogółu ludzkości oraz środowiska przyrodniczego.
4. Kodeks etyki pracownika naukowego przedstawia zasady wprowadzone przez środowisko naukowe w przeświadczeniu, że podstawowym obowiązkiem pracownika naukowego jest przestrzeganie ustalonych zasad oraz uczciwości, prawdomówności i bezinteresowności w pracy naukowej.
5. Zachowanie wysokich standardów w nauce i sprawiedliwa ocena osiągnięć naukowych ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla utrzymania wewnętrznej spójności nauki, ale i dla jej wiarygodności i społecznego autorytetu. Dbłość o autorytet i nieuleganie naciskom jest ważne dla zachowania przez ludzi nauki społecznego zaufania.

UNIWERSALNE ZASADY I WARTOŚCI ETYCZNE W PRACY NAUKOWEJ

1. Rzetelność w prezentowaniu celów prowadzonych badań, w przedstawianiu metod i procedur badawczych oraz interpretacji uzyskanych wyników, a także w przekazywaniu informacji na temat możliwych zagrożeń oraz uzasadnionych przewidywań odnośnie do korzyści i możliwych zastosowań uzyskanych wyników.
2. Uczciwość w prowadzeniu badań, krytycyzm wobec uzyskanych wyników, skrupulatność, dbłość o szczegóły i staranność w przedstawianiu wyników badań.

3. Obiektywizm, czyli opieranie interpretacji i wniosków na rozumowaniu uwzględniającym dane, które mogą zostać zweryfikowane przez innych pracowników nauki tej samej dyscypliny.
4. Niezależność od nacisków politycznych, ideologicznych, światopoglądowych lub gospodarczych, a także od wpływów podmiotów zlecających badania lub ekspertyzy.
5. Otwartość w dyskusjach z innymi pracownikami nauki na temat własnych badań m.in. przez publikowanie wyników badań, kształcenie i rzetelne przekazywanie wiedzy społeczeństwu.
6. Przejrzystość dokumentacji badań naukowych zapewniająca dostępność danych po opublikowaniu wyników badań.
7. Odpowiedzialność wobec uczestników oraz obiektów badań. Badania, których przedmiotem są ludzie lub zwierzęta wolno prowadzić tylko wtedy, gdy jest to jedyna droga uzyskania wiedzy o istotnej wartości społecznej i zawsze z poszanowaniem godności człowieka i innych istot żywych, po uzyskaniu opinii odpowiedniej komisji ds. etyki badań naukowych.
8. Bezstronność, uczciwość i rzetelność w ocenie pracy innych badaczy oraz w opiniowaniu i uznawaniu ich osiągnięć naukowych wyrażająca się w podawaniu źródeł i uznawaniu autorstwa.
9. Niewykorzystywanie swojego naukowego autorytetu w wypowiedziach na tematy spoza obszaru własnych kompetencji naukowych.
10. Odwaga w sprzeciwianiu się poglądom sprzecznym z aktualną wiedzą naukową oraz praktykom niezgodnym z zasadami rzetelności naukowej.
11. Troska o przyszłe pokolenia naukowców przejawiająca się w poszanowaniu i uczciwym traktowaniu współpracowników, otwartości wobec osób ubiegających się o awans naukowy, merytorycznej pomocy w reprezentowanej przez siebie dyscyplinie oraz w zaznajamianiu ich z obowiązującymi zasadami i wartościami etyki badań naukowych i rzetelności w nauce.
12. Niewykorzystywanie – przez m.in. mobbing, dyskryminację, molestowanie seksualne – swojego stanowiska, pełnionej funkcji lub innych relacji hierarchicznych do osiągnięcia nienależnych korzyści osobistych czy zawodowych.

KSZTAŁTOWANIE MŁODEJ KADRY NAUKOWEJ

1. Pracownicy naukowcy pełniący role nauczycieli mają obowiązek traktowania Doktorantów w sposób podmiotowy i partnerski.
2. Powierzenie opieki naukowej nad osobami przygotowującymi rozprawy doktorskie powinno być przedmiotem szczególnej troski powołanych do tego osób lub gremiów

jednostki naukowej mającej uprawnienia do prowadzenia odpowiednich rodzajów kształcenia.

3. Pracownicy naukowcy sprawujący opiekę naukową (Promotorzy) powinni dysponować kompetencjami niezbędnymi do prawidłowej realizacji zadań badawczych oraz kompetencjami etycznymi dającymi rękojmię kształtowania relacji interpersonalnych w sposób oparty na szacunku i w zgodzie z wartościami i zasadami etyki pracownika naukowego.
4. Promotorzy sprawujący opiekę naukową są zobowiązani rzetelnie wywiązywać się ze swoich obowiązków, a w szczególności dokładać starań, by badania prowadzone pod ich opieką spełniały wymagania stawiane badaniom naukowym, zaś powstająca praca nie zawierała niedozwolonych zapożyczeń z innych prac.
5. Promotorzy ponoszą współodpowiedzialność za naruszanie przez osoby pozostające pod ich opieką praw własności intelektualnej lub zasad i wartości etyki w nauce.
6. Opiekunowi osoby prowadzącej badania nie wolno wykorzystywać swojej wiedzy, stanowiska pracy lub innej przewagi nad osobą przygotowującą pracę dyplomową lub rozprawę doktorską w celu osiągnięcia korzyści osobistych.
7. Opiekun osoby prowadzącej badania ma obowiązek kierowania się dobrymi praktykami badań naukowych w zakresie swojej specjalności, zgodnie z posiadanymi kompetencjami i doświadczeniem oraz unikania konfliktów interesów.
8. Pracownik naukowy sprawujący opiekę nad pracą doktorską powinien stanowić wzór postępowania zgodnego z zasadami etyki w nauce i dbać o zaznajomienie osoby, nad której pracą sprawuje opiekę, z wartościami i zasadami etycznymi prowadzenia badań naukowych.
9. Ze sprawowania opieki naukowej nad pracą doktorską nie wynika współautorstwo pracy naukowej lub opracowań publikowanych przez osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

Powyższy zbiór zasad i zaleceń nie jest zbiorem zamkniętym. Prymat, w oczywisty sposób mają ogólne zasady etyczne, które powinny rozstrzygać w przypadkach wątpliwości.

*Dyrektor i Samorząd Doktorantów
Szkoły Doktorskiej Federacji Naukowej Uniwersytet VIZJA*